

Leren debatteren, een wezenlijk deel van je ontwikkeling

Door Ellen Emonds

'Ik ben het niet eens met de stelling, omdat ik denk dat je de boeren in de arme landen niet echt helpt om nu de chocoladeletters uit de winkels te halen. Zij krijgen er heus niks voor terug, ze hebben juist al hun werk voor niets gedaan.' 'Daar heb je misschien wel gelijk in, maar aan de andere kant leren de supermarkten en winkels nu wel hun lesje en zullen ze volgend jaar beter nadenken voordat ze weer foute chocoladeletters inkopen waar boeren geen eerlijke prijs voor gekregen hebben.'

Iedere week debatteren de leerlingen van groep 7 en 8 van OBS de Bonckert in Boxmeer met elkaar over een actuele stelling. Het doel van het ErvaringsGericht Onderwijs is kinderen te ontwikkelen tot een geëmancipeerde persoon, een persoon die vrij en verantwoordelijk is. Op de Bonckert levert debatteren daar een belangrijke bijdrage aan. Door hun eigen mening te laten horen, maar vooral door te luisteren naar wat een ander te vertellen heeft, krijgen kinderen meer begrip voor elkaar en leren ze dat iedereen zijn eigen kijk op problemen en ontwikkelingen heeft.

Kring en forum

Er gaat geen dag voorbij zonder dat er op televisie, in de kranten of op de radio gedebatteerd wordt. Vooral het medium internet verleidt tot verwoede discussies die zeer regelmatig ongenueanceerd en eenzijdig eindigen. Het lijkt erop dat mensen niet oprecht geïnteresseerd zijn in wat een ander ergens van vindt, maar vooral graag hun eigen mening willen doordrukken. Er wordt nauwelijks naar elkaar geluisterd. Vaak wordt niet met elkaar gesproken, maar tegen elkaar.

Kring en forum zijn vaste werkvormen binnen het ErvaringsGericht Onderwijs. De betrokkenheidsverhogende factor *sfeer* is hieraan gekoppeld. Iedere dag zijn er op onze school kringmomenten. Soms om uitgebreid met elkaar te spreken, soms voor instructie, soms om naar een presentatie van iemand te kijken en te luisteren. Twee jaar geleden zijn we begonnen met wekelijks debatteren. Mijn collega en ik misten het *forum*. Daarvoor was geen vaste plek op het rooster. Tijdens een projectweek hebben we gedebatteerd en vanaf toen is het niet meer van het weekrooster verdwenen.

Kim, 11 jaar: "Ik vind het heel goed dat wij iedere week op school debatteren. Eerst dacht ik dat het belangrijk was om zo goed mogelijk te kunnen zeggen wat ik ergens van vind. Maar nu weet ik ook dat het heel belangrijk is om te luisteren naar wat een ander zegt. Want dan kan ik daar weer op reageren. Ik snap dan beter wat die ander bedoelt en probeer dan uit te leggen waarom ik het wel of niet eens ben met de stelling. Ik denk dat als die ander dan ook goed naar mij luistert, hij mij ook beter begrijpt."

Waardevolle interactie

Op maandag wordt de stelling van de week in de klas gepresenteerd. Het is altijd een actuele stelling, soms op schoolniveau, soms over iets landelijks of zelfs van mondiaal belang. De stelling wordt door de kinderen en de leerkracht bepaald, bijvoorbeeld naar aanleiding van een fragment uit het jeugdjournaal of een artikel uit de krant. In de kring bespreken we de stelling en kunnen er verhelderingsvragen gesteld worden. Het is immers van belang dat we allemaal zo veel mogelijk dezelfde interpretatie van de stelling hebben.

De leerlingen werken vervolgens hun mening op papier uit en ik help hen te nuanceren of juist krachtigere argumenten te vinden. Deze interactie is waardevol en biedt veel leermomenten, doordat de kinderen gedwongen worden scherp te formuleren. Ook het overleg dat kinderen met elkaar hebben draagt daaraan bij en is zo dus onmisbaar in de voorbereiding.

Semmie, 12 jaar: "Soms is het moeilijk om te bedenken of ik het nu eens of oneens ben met de stelling. Dan snap ik het van allebei de kanten heel goed. Ik kies dan toch iets, omdat dat de afspraak is. Als ik het van allebei de kanten snap, kan ik wel beter debatteren. Ik kan me dan goed verplaatsen in de ander."

Burgerschapsvorming

Debatteren draagt bij aan burgerschapsvorming. Door actief deel te nemen aan het debat rondom actualiteiten, worden kinderen zich bewust van de wereld om hen heen en van hun rol daarin. Het hebben van een mening, of je het nu eens of oneens bent, telt mee. Telt mee in deze wereld en maakt het mogelijk om samen verder te komen. Zo hebben we bijvoorbeeld gedebatteerd over de nieuwe fietsenstallingen op school, die we delen met een andere school. De leerlingenraad van de andere school heeft geklaagd over het feit dat veel leerlingen en ouders van beide scholen hun fiets niet in het fietsenrek plaatsen. Zo blijft er te weinig ruimte over voor andere fietsen vinden zij. Ze hebben vervolgens besloten om dit met onze leerlingenraad te bespreken en ondertussen zo veel mogelijk fietsen

alsnog in het fietsenrek te zetten.

De stelling werd: *Je fiets moet in de fietsenrekken staan, niet ernaast.* Dit riep veel op. Juist door het debatteren konden kinderen zich meer voorstellen bij de standpunten van de voor- en tegenstanders en verbeterde de relatie met de leerlingen van de andere school.

Jordy, 12 jaar: "De kinderen van de andere school en wij hebben wel eens ruzie. We praten en spelen niet veel met elkaar. We vonden het stom dat ze onze fietsen zonder iets te vragen toch in de fietsenstalling hadden gezet. Maar nu we er over gedebatteerd hebben, snap ik beter waarom ze het vervelend vinden en hebben we daarna over een oplossing nagedacht. Dat wordt dan besproken als allebei de leerlingenraden weer met elkaar overleggen."

Op de Bonckert willen we kinderen grootbrengen die zich als volwassenen 'bemoeien' met elkaar, die betrokken zijn op elkaar. Dat is nodig om de samenleving leefbaar te houden. Daarvoor moeten kinderen dus leren hoe en waar ze invloed kunnen uitoefenen op wat er gebeurt en op welke manier zij het verschil kunnen maken.

Woorden als respect en inleving krijgen betekenis als kinderen ervaren wat hun woorden doen met een ander, als ze zien en beleven hoe iemand reageert op wat jij zegt en vindt. Gelijkwaardigheid komt als vanzelfsprekend naar voren. Jouw mening is niet belangrijker dan die van een ander. Iedereen vormt zijn mening vanuit zijn eigen perspectief. Verschillende factoren kunnen invloed hebben op hoe jij ergens over denkt. Waar je geboren bent, hoe je opgevoed bent, wat je meemaakt hebt, waar je op school zit, met wie je omgaat. Alles heeft invloed. Door iedere week opnieuw kinderen daarmee te confronteren, krijgen zij meer begrip voor elkaar en komen ze dichterbij elkaar.

Ellen Emonds, leerkracht groep 8 van de Bonckert, redactielid Egoscoop
Leerlingen van groep 8 van de Bonckert, www.debonckert.nl
Het debatteren op de Bonckert is in beeld gebracht op leraar24.nl, trefwoord: debatteren.

